

NARODNA STRAŽA

IZLAZI SVAKE SUBOTE. — PRETPLATA IZNOSI GODIŠNJE DIN. 60, POLUGODIŠNJE I TRÓMJESEČNO RAZMJERNO. — ZA INOZEMSTVO DVOSTRUKO. — OGLASI PO CIJENIKU. — PISMA I PRETPLATA SE ŠALJU NA UREDNIŠTVO I UPRAVU „NARODNE STRAŽE“ ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

BROJ 19.

ŠIBENIK, 6. LIPNJA 1925.

GODINA V.

Naša financijalna politika.

Ministar financija dr. Stojadinović, koji se dosad uvijek hvalio, da naše financije dobro stoje, morac je ipak konačno priznati na sjednici odbora za poljodjelski kredit, da naše gospodarsko i novčano stanje nije baš tako ružičasto. Rekao je, da je sve već oporezovano i da ne zna, što bi još oporezovao. Državni izdaci moći će se pokriti s primicima samo, ako se zavede najveća štednja u državnom gospodarstvu.

Gospodin ministar kasno je došao do te spoznaje. Na sve prigovore i opomene opozicije i financijalnih stručnjaka on je ostao gluhi i vodio takvu novčanu politiku, da se naše gospodarstvo nije moglo da sredi. Ponajprije naš novac nema stalnosti. To silno štetno djeluje na opće gospodarstvo. U zadnjoj godini je dinar neprestano rastao. Zbog toga porasta dinara stradao je naš izvoz, pak smo morali svoje proizvode prodavati po niskoj cijeni. Ministar financija je prije par mjeseci izjavio, da se ne moramo bojati porasta dinara, jer mi nemamo, industrije, koja bi s tim bila pogođena. No zaboravio je, da smo mi seljačka (težačka) država i da seljak i njegovom gospodarstvu čine podlogu državnom gospodarstvu. I baš naš seljački svijet osjetio je na svojim

ledima svu oštrinu njegove naopake novčane politike. Čehoslovaci imaju već četiri godine novac, koji ima stalnu vrijednost prema vanjskom svijetu. I Austrija ima već dvije godine stalnu valutu, a kod nas se ne može do toga doći. Nije ni čudo, kad ministar financija daje takve izjave, kakva je gornja. Posljedice te rdave novčane politike osjećamo svi.

Rado se hvali g. ministar, kako je dinar u vrijeme, kako on ministruje, narasao prema novcu drugih država. No mi ne osjećamo kupujući kod kuće te veće vrijednosti! Ako je vrijednost dinara porasla, onda bi sve stvari, što ih kupujemo, morale biti jeftinije. To bi bila nužna posljedica istinskoga porasta dinara. A u tom je slučaju morali bi i porezi biti manji. I opći državni proračun morao bi u tom slučaju biti manji za nekoliko milijarda. Jer se sve to nije dogodilo, jasno je, da nešto nije u redu i da hvala ministra financija puno ne vrijedi. Svi osjećamo, da tako ne može dalje ići i ako bude tako išlo, da se se ne će dobro svršiti. Mi bismo željeli, da ministar financija ne ostane samo pri svojoj spoznaji, da naše gospodarsko i novčano stanje nije ružičasto, nego da skrene svu novčanu i gospodarsku politiku na bolji put.

Državni proračun za 1925.-26.

Ministar financija podnio je Nar. Skupštini zakonski prijedlog o državnom proračunu za god. 1925.-26. Rashodi su po tom proračunu razvrstani ovako:

U vrhovnoj državnoj upravi	1.096,152.608 D
u ministarstvu pravde	279,208.955 D
u ministarstvu prosvjete	749,587.103 D
u ministarstvu vjera	115,164.387 D
u ministarstvu unutarnjih djela	606,704.965 D
narodnog zdravlja	317,181.777 D
u ministarstvu vanjskih posala	227,552.290 D
u ministarstvu financija	1.767,192.398 D
vojske i mornarice	2.248,259.366 D
gradevine	474,047.781 D
saobraćaj	2.234,578.987 D
pošte i telegrafi	409,598.192 D
u ministarstvu poljoprivrede i voda	277,201.605 D
u ministarstvu šuma i ruda	359,872.510 D
u ministarstvu trgovine i industrije	91,681.193 D
u ministarstvu socijalne politike	459,984.557 D
u ministarstvu agrarne reforme	75,388.658 D
u ministarstvu ustavotvorne skupštine	642,742 D
Proračunski rezervni krediti	140,000.000 D

Ukupni dakle rashodi iznose 11 milijardi i 910 milijuna dinara! Opći prihodi: na carini, trošarin,

taksama, monopolima, dobitku na novcu, porezima na poslovni promet, prihodi ministarstva saobraćaja, invalidski porez, komorski prirez, neposredni porezi, prihodi drž. imanja i razni drugi iznose 9 milijardi i 800 milijuna. Specijalni porezi i razni prihodi predviđeni su sa 2 milijarde i 110 milijuna, tako da ukupni prihod iznosi po ovom proračunu 11 milijardi i 910 milijuna dinara.

Kao i prijašnji put, tako i sada ima u prilogu mnogo ovlaštenja za pojedina ministarstva, naročito za ministarstvo financija. Novo je invalidski prirez, koji bi imao donijeti 140 milijuna dinara.

Dr. KOROŠEĆ O POLITIČKOJ SITUACIJI. Sutra će dr. Korošec pred glavnim odborom svoje stranke u Ljubljani održati veliki politički govor o današnjim političkim prilikama. Ovaj se govor u političkim krugovima očekuje s velikom napetošću, jer šefovi Bloka u zadnje doba nijesu davali nikakvih izjava o pregovorima između radikala i radićevaca, kao ni o odnosajima u Bloku.

Zla štampa je gora od požara i poplave:

pazi, da ti se ne uvuče pod krov duše, jer će pokupiti pakleni harač i ostaviti pusto garište, uništiti u njoj mir i zadovoljstvo i satri vjeru u Boga.

Bježi od zle štampe kao od najvećeg neprijatelja!

Iz domaće i vanjske politike.

p KONFERIRANJA IZMEĐU RADICA I PAŠIĆA nastavljaju se gotovo dnevno, ali iz tog brašna još nema kolača. Radićevci iznose i datume, kada će doći do sporazuma, ali da se ne dogodi kao ono i s republikanskim datumima.

p PRIBIČEVIĆEVE CIRKUSIJADE. Pribičeviću je, čini se, postalo zadnjih dana veoma vruće pod nogama uslijed zbižavanja radikala i radićevaca. On je nekidan naručio jednu oveću grupu seljaka iz okolice Siska, koji su mu u Beogradu priredili bučne manifestacije. Tako je naručio i razna odaslanstva učesnika orjunaškog kongresa, koja su mu dolazila na poklon. Glazba iz Kaštela, koja je prisustvovala orjunaškom kongresu, priredila Pribičeviću podoknicu pred Ministarstvom Prosvjete. Isto tako Pribičevićeva štampa hoće da se uvjeri javno mišljenje, kako radićevske mase dnevno prelaze k samostalcima. Pribičević je po svemu sudći već doigrao. Za tim zloduhom ne će nitko požaliti.

p ODNOSI IZMEĐU HSS I ZAJEDNIČARA. Novinstvo se mnogo bavi odnosima između HSS i zajedničara, te podržava u javnosti mišljenje, kao da postoji neko istinsko razmišljenje među ovima. Nama se čini, da je to samo puka igrarija, jer se do sada svatko mogao uvjeriti, da su zajedničari Radićeve slugе pokorni.

p U NARODNOJ SKUPŠTINI danas bi se imala svršiti debata o poljoprivrednom kreditu. U ponedjeljak Skupština ne će raditi zbog pravoslavnih Duhova, dok će se u utorka povesti debata o vanjskoj politici na osnovu interpelacije demokrate Marinovića. U srijedu dolazi na dnevni red verifikacija osporenih radićevskih mandata, koji će — sva je prilika — biti odmah u Skupštini verificirani, te se ne će prosljediti verifikacionom odboru.

p PAŠIĆ ČE OPET PROGOVORITI. I Radićevskim se krugovima tvrdi, da će Pašić danas ponovno govoriti u radikalskom klubu i ublažiti svoje nepravne izjave u istom.

p OPTUŽNICA OPOZICIJE PROTIV MINISTRA LUKINIĆA. 70 opozicionih poslanika potpisalo je i Nar. Skupštini predložilo obrazloženu optužnicu proti ministru pravde dr. Edi

Lukiniću radi dizanja sekvestra sa imanja Turn-Taxis. Optužnica je sastavljena u takvom tonu, da nitko ne će imati ozbiljnih prigovora niti će stvarno moći uzeti u obranu dra Lukinića.

p OSUDA BEOGRADSKIH KOMUNISTA. 29. pr. mj. izrečena je osuda u velikom komunističkom procesu u Beogradu. Sud je usvojio mišljenje optužbe, da je novinar Mošć Pijade vođa i glavni komunistički organizator, te ga je osudio na 20 godina robije. Njegovi drugovi osuđeni su na 10 i 2 godine. Osuda je u svim krugovima izazvala iznenađenje radi visine kazne. Branitelji osuđenih najavili su priziv i ništovnu žaobu.

p OBUSTAVA MUSLIMANSKE „PRAVDE“. Spahino glavno glasilo sarajevska Pravda radi jednog članka bila je zaplijenjena, a zatim i potpuno obustavljena, jer da svojim pisanjem izazivlje vjerski i plemenski razdor. Divne li slobode štampe kod nas!

p PREKINUTI PREGOVORI IZMEĐU GRČKE I SHS. Grčki delegati napustili su Beograd, jer nijesu htjeli da prime naše prijedloge o pruži Devdeljia—Solun. Misli se, da su time pregovori potpuno prekinuti. Ovo je u francuskoj i engleskoj štampi izazvalo razne komentare.

p KONFERENCIJA U FIRENZI. Rad talijansko-jugoslavenske konferencije u Firenci ubrzan je, te se primiče završetku.

p VOJNIČKA REFORMA U ŠVEDSKOJ. Švedski je parlament prihvatio projekat zakona, da se vojnička služba može otkazati ne samo iz religioznih, nego i iz etičkih motiva. Samo u tom slučaju svaki je pojedinac obavezan, da nastupi radnu službu, koja traje 3-4 mjeseca duže od vojničke službe.

p KONKORDAT IZMEĐU POLJSKE I VATIKANA. U Varšavi je potpisan konkordat između Poljske i Vatikana, koji je na svečani način ratificiran.

p ATENTATOR NA KRALJA BORISA Ivan Hristov Pašatoš uhvaćen je, kada je htio preći bugarsku granicu.

Neshvaćanje.

Sve glavne liberalne novine Jugoslavije donoseći vijest o procesu, što se vodio proti meni kao tajniku radničkog Jugoslavenskog Strukovnog Saveza, pisale su, da sam ja komunist. Radnička organizacija, kojoj sam tajnikom, kao što i ja, pripada katoličkoj socijalnoj grupi, koja se sasvim razlikuje od komunističke. Iste su novine pisale, da je radništvo u Pagu stupilo u štrajk i da mnogo njih nije više našlo zarade. Ovo je

potpuna laž. Radnici su naime samo prijetili štrajkom, a nitko od njih nije izgubio službu, jer je Monopol konačno ipak dao našoj organizaciji prenos soli. Tako su svi ostali u službi i dobili bolje plaće. Toliko istini na čast!

Budući pak opažam — bilo po pisanju nekih naših novina, kao što i po postupanju naših vlasti te shvaćanju nekih od naše inteligencije — da mnogi ne znaju razlikovati kato-

ički socijalni pokret (ili bijelu organizaciju) od komunističke (ili crvene organizacije), nešto ću da o tome napišem.

Katolička socijalna organizacija traži pravdu, bratstvo i solidarizam u onom smislu, što nam ga kršćanstvo sa svojim socijalnim naukama priznaje i daje. Mi se organizujemo, da branimo svoja prava i svoje interese te da jakošću organizacije širimo katoličku socijalnu nauku, a da ona zavlađa svijetom. Dodi kraljevstvo Tvoje! Mi ne mrzimo druge staleže, već tražimo suradnju sviju staleža, a ne borbu kao komunisti. Katolički socijalni pokret protivnik je današnjeg kapitalizma, koji nemilo izrabljuje si-

rotinju. Mi hoćemo socijalnu reformu, ali evolucijom - postepeno, a ne revolucijom i krvlju.

Samo kao zadnjim sredstvom obrane služimo se štrajkom. Ne rabimo ga iz objesiti ni za svaku malenkost, jer predobro znamo, da, i ako štrajk može da donese koristi, često može da donese i velike štete i samim radnicima i društvu. Protivnici smo apsolutizma i kasarnog režima komunista, a borimo se za slobodu pojedinaca i solidarizam. Jedan za sve, a svi za jednoga! Branimo pravo vlasništva, zadrugarstvo i stručne organizacije, pa i općinske i pokrajinske autonomije.

Joso Felicinović.

Iz naših krajeva.

d PEDESETGODIŠNJICA ROĐENJA BISKUPA AKŠAMOVIĆA. 27. svibnja dakovački biskup Msgr Antun Akšamović slavio je 50-godišnjicu svoga rođenja. Tom prigodom neka primi i naše najsrdačnije čestitke!

d UTOPIO SE SLIJEPI REDOVNIK. Prošlih se dana u Mariboru dogodila neobična nesreća. 75-godišnji starac O. Kalisto Heric, redovnik tamnog franjevačkog samostana, a posljednje je vrijeme bio potpuno slijep. Kritičnoga se dana šetao samostanskim vrtom, te je došao do bunara, u koji je pao i utopio se. Kako se o. Kalisto dugo nije vraćao, pošli su sa ga ostali redovnici tražiti i nakon duljega vremena nadoše ga mrtva u bunaru. Pokojnik je rodom iz Murškog polja, a pred nekoliko je godina čitao svoju zlatnu misu. Među mari-borskim je građanstvom o. Heric bio vrlo obiljubljen radi svoje dobrote. Počivao u miru!

d UAPŠEN OPASNI PROVALNIK. U Sarajevu je u nekoj gostionici uapšen opasni provalnik 26-godišnji Ivica Jerbić, koji je pred pet godina pobjegao iz kaznonice. Za ovo je vrijeme Jerbić vršio mnoge provale po Zagrebu, Sarajevu, Beogradu, Novom Sadu, Rumi, Vel. Kikindi i t. d. Kod Jerbića je pronađeno raznih ukradenih predmeta u vrijednosti od preko 150.000 dinara.

d ZA POPRAVAK MOSTOVA U DALMACIJI, Ministarstvo građevina odobrilo je kredit od 1.200.000 dinara za popravak najvažnijih mostova u Dalmaciji.

d SARAJEVSKI „MONTE CARLO“. Sarajevske novine javljaju, da će se na lliđzama otvoriti igraonica „International Sporting Club“. Za igračnicu, koja će biti luksuzno uređena, nabavio je koncesiju sin jednoga radikalnog poslanika, dok joj je vlasnik neki talijanski konsorcij.

d „SREBRNA AFERA“. Na Sušaku je otkrivena tako zvana „srebrna afera“, u koju je upleten jedan zagrebački i jedan novosadski novčani zavod. Radi se o kriomčarenju srebra.

d ZAVOD ZA TROPSKE BOLESTI su otvorili u Skoplju. Zavod podupire Rockefellerova ustanova, te je najveći i najmoderniji takvi zavod u Evropi.

Naši dopisi.

PREKO, 25. svibnja.

Proslava Orlovskog Dana.

Poput ostale proslave Orlova i mi smo u Prekom proslavili orlovski dan na Spasovo, 21. t. mj. Rano smo jutro u 6 sati imali zajedničku sv. Misu i Pričest. Svoga Boga i Kraljica Krista primilo je taj dan oko 200 Orlova i sestara Orlica. O. Dobroslav Sorić nam lijepo razlož, zašto se zapravo okupljamo oko orlovske zastave. Kod svečane sv. Mise u 9 sati razvi naš ljubljani župnik don Mate Garković ukrajno čitavu ideologiju orlovstva. U krasnom govoru, kako to samo on znade, istaknuo je vrline, koje rese Orla.

U 6 sati navečer bila je akademija, za koju je bio, toliki interes, da

se nije moglo naći mjesta za preko stotinu osoba, koje su vani čekale, da br. čuju, što i kako je bilo. Br. Marčelić je držao proslavu o značenju ove proslave i o težnjama orlovstva. Iza toga je naš mladi tamburaški zbor otvirao par lijepih komada. Kao treća točka je bila deklamacija br. Lovrića „Videnje o tisućljeću“. Brat se Lovrić tako uživio u svoju deklamaciju, da smo svi podrhtavali skupa s njim od uzbuđenja. Orlovima napuni duše ponosom i ugodnošću, dok se protivnici duboko zamisliše, da li su na ispravnom putu, kad ustaju protiv orlova i orlovstva. Tek što se smirio burni pljesak, kojim bi pozdravljen brat deklamator, izade na pozornicu delegat HOS-a br. D. Mijatović. U ime Saveza pozdravi prisutne, a tada upravi i na nas Orlove vatreni i oduševljeni govor, kojim nas potaknu na nepokolebivu ustrajnost do kraja i razjasi, za čim ide Orao. Iza njegovoga govora slijedila je predstava „Orlovi na Duvnu“. Predstava je tako uspjela, da sami objektivni gledaoci iz sokolskih vrsta izraziše svoje priznanje i udivljenje. Br. Lončar je izveo svoju ulogu starca guslara takvim razumijevanjem, kao da je član koga je kazališta, a ne jednostavni radnik-težak. Nimalo za njim nije zaostajao ni br. Matacin, koji je glumio oca, a k njima se pridružuje izvrsnom igrom br. Mašina u ulogu sina. To su glavne uloge. Zato ih i ističemo, dok su i ostale bile posve dobro odigrane. Komad se završi pjevanjem „Lijepa naša“, a pljesku ne bi kraja. Prečani pokazaše, da potpuno shvaćaju i zrelo procjenjuju rad i trud svojih Orlova Bog živi!

Orao.

NIN, 27. svibnja.

Svečanost Gospe Zečevske je i ove godine, kao i ostalih, protekla upravo sjajno. Uoči slavlja pripio nam je i ove godine presv. biskup dr. J. Mileta, da uveliča naše slavlje. Došla nam je i glazba iz Paga sa svojim vrijednim učiteljem Pulcinet-tem. U nedjelju pred večer pališe se umjetne vatre na glavnom trgu pod upravom pirotehnik Sanguina iz Lukorana. Općina se pobrinula za glazbu i za vatre. Na sami dan Gospe Zečevske (18. t. mj.) navrgle do 5000 hodočasnika, a preko 30 svećenika našlo se na okupu. Pontifikalnu Misu otpjevao je presv. biskup uz svečanu asistenciju. Pohvalno slovo

Bl. Gospi držao je Jr Marko Granić, spremom i učenosti, kako on znade. Pjevanjem uz orgulju upravljao je don Mijo Čurković, koji već 40 i više godina upravlja u Ninu uvijek čit i zdrav pjevanjem na ovaj dan. Ophod po Misi htio je da vodi presv. biskup, i ako je to bilo odmah iza pontifikala, i ako je trajao od podne do 1 1/2 popodne. Glazba je, kako u nedjelju večer pri manjem, tako i pri ovome glavnom ophodu pratila Gospu, što je učinilo osobit i velik dojam na bogoljubno pučanstvo. Prizor davnij pranja lica i nogu pri ulazu Gospe u brod bio je upravo vanredan. Nitko, tko vidi, ne može a da ne ostane ganut.

PRVIĆ-LUKA, 1. lipnja.

Zasluzena kazna.

Naš poštarSKI poslovač Ante Lučev osuđen je na tri dana tamnice i na isplatu parničkih troškova, jer je jednom poštenom našem rodoljubu javno kazao, da je austrijski špijun. Isti je ovih dana bio osuđen na tri dana tamnice, jer je na nedoličan način javno uvrijedio jednog mještanina. To su lijepi primjeri kulture sa strane našega poštarSKOG poslovača i Orjunaša! Tko drugome jamu kopa, prvi u nju posrne!

Kazna majke radi sina.

Kati ud. Lakoš oduzeta je dozvola krčmarjenja. Za drugi se razlog ne zna nego što bi joj sin pripadao HSS. I to je sve — po zakonu!

Orlovski vijesnik.

DRUGO RIMSKO HODOČAŠĆE (OMLADINSKO-ORLOVSKO). Polazak iz Zagreba u nedjelju 13. rujna brzovlakom u 8 sati izjutra. Dolazak u Rim u ponedjeljak 14. rujna u 11:55 sati Program za Rim odgovara programu prvog narodnog hodočašća s nekim izmjenama poradi manifestacija Internacionalnog Katoličkog Omladinskog Kongresa. — Odlazak iz Rima u ponedjeljak 21. rujna u 17:30 sati. Dolazak u Genovu u utorak 23. u 3:55 s. Zajutak i razgledavanje Genove. Polazak iz Genove u 11:10 sati prije podne i dolazak u Milano u 13:55 s. Objed. Razgledavanje organizacije Kardinala Ferraria i grada. Odlazak iz Milana istoga dana u utorak 22. u 23:50 s. Dolazak u Padovu u 4:55, pobožnost, odlazak istoga dana u 7:12, prehrana u vlaku. Dolazak u Zagreb u četvrtak 24. rujna u 5:19 sati. — I. grupa. Cijene za organizovane Orlove (omladince): Vožnja Bakar-Rim (898 km.) i Rim-Genova-Milano-Bakar (1207 km.), ukupno 2.105 km.) 496 dinara i 50 para. Stan i hrana u Rimu besplatno. Legitimacija Din 90. Tramvaj u Rimu Din 60. Takse za razgledavanje Din 73. Zajutak u Genovi Din 15. Milano. Objed

FEUILLETON.

DAR HRVATA PAPI. Prigodom svečanog primanja u Vatikanu na samo Duhovalo izručili su hrvatski biskupi uz prisutnost naših hodočasnika sv. Ocu Papi krasan kalež na uspomenu tisućgodišnjice hrvatskog kraljevstva, koje je pred ravnih tisuću godina prvi priznao uprav sv. Otac Papa. Kalež je iz suhoga zlata. Samo držak je iz posebnog zlata. Za taj divni spomen-kalež sakupljeno je u hrvatskom narodu svega oko 160 tisuća dinara. Na kaležu prikazuje jedna slika, kako je papin poslanik okrunio kralja Tomislava. Na drugoj se slici vidi, kako veliki papa Lav XIII. biskupu Strossmajeru i drugim hrvatskim biskupima predaje Zavod sv. Jeronima u Rimu. Treća slika na kaležu prikazuje, kako je papa Benedikt XV. zagrebačkom nadbiskupu i svim hrvatskim biskupima prije nekoliko godina dopustio, da se u svim hrvatskim krajevima kod sv. mise poslanica i evanđelje čitaju na hrvat-

skom jeziku. Osim toga su na tom prekrasnom kaležu naslikani hrvatski sveci zagrebački biskup bl. Augustin Kažotić, mučenik bl. Marko Križevčanin i Šibenčanin franjevac bl. Nikola Tavelić. Na tom kaležu je i natpis: S. P. Pio XI. — Gens croatica in memoriam primi regis coronati. A. MCMXXV. (Vrhovnom Svećeniku Piju XI. — Hrvatski narod na uspomenu prvog okrunjenog kralja. G. 1925). — Sv. Otac duboko ganut na velikoj ljubavi Hrvata prema sv. Stolici u krasnim riječima zahvalio je na ovom lijepom daru. Nakon svečane audijencije, koja je potrajala čitav sat, odslužio je Sv. Otac sa darovanim kaležom svečanu službu Božju za dobro hrvatskog naroda.

ZGODNA PRIMJEDBA. „U Njemačkoj možeš ženu uzeti iz Švedske, primiti neudoredu modu iz Pariza, cigarete iz Holandije, na vagone čokolade iz Švajcarske, sočiva iz Italije, pače i kulturu iz Turske, možeš pripadati kojoj internacionalnoj framasunskoj loži škotskog obreda, krenuti na ženidbeno ili umjetničko putovanje u Italiju, proteptati sav imetak u be-

sramnom ludovanju poklada. Nitko ti ne će prigovoriti, da nijesi Nijemac jer, kaže se, svatko može činiti od svoga novca, što hoće. No ako katolik hodočasti u Rim, ka grobu sv. Petra i k učiteljskoj stolici njegova nasljednika, tad se kaže: ovaj nosi svoj novac u tudinu, njegovo je nijestvo sumnjivo. N. Injegovanje vjerskog života ne otmilje nas domovinskoj ljubavi i poštivosti.“ Ovako je govorio kardinal Faulhaber na Papin dan, 8. veljače, u monakovskoj stolnici. Ovako možemo uprav i mi govoriti u Jugoslaviji našim liberalcima i inovjercima, koji su svagda i uvijek jednaki.

NEKA SE ZNADE I UPAMTI! Na jednoj anketi u Sjedinjenim Državama sazvanog po The Institute of Social and religious Survey dokazana je rana perversnost one mladeži, što ju je uzgojila bezvjerska škola. Statistika prekršaja i zločina vrlo je žalosna (ukradeno je 70 milijardi franaka u svemu i počinjeno 15.000 umorstava u jednoj godini), a broj zločina biva sve veći. Na anketi tražili su razlog ovome povesmašnjemu pomanjkanju

moralnog osjećaja. Konstatirano je, da 27 milijuna djece i mladih ljudi ispod 25. godine nijesu imali nikakav vjerski odgoj. Ljudi svih stranaka i različnih nazora ne vide druge pomoći do vjerskoga uzgoja. Inicijativom učitelja i učiteljica upričena je 17. veljače 1925. velika manifestacija u tome smislu. Više od 3000 uzgajatelja jednodušno je zahtijevalo, da se mladeži dade vjerski uzgoj.

Ovo je velika pobuda američkim katolicima, koji su odlučili pod svaku cijenu zadržati slobodu uzgoja protiv slobodnozidarskoga pokreta (Ku-Klux-Klan i framasunskih loža raznih obreda), koji ide za uništenjem vjerskih škola.

Velikih zasluga u zahtjevima vjerskoga uzgoja ima i Udruženje kat. žena u Americi i žen. udruženje National Council of catholic Women. Ono nastoji jasno dokazati, da je čovjek solidnih vjerskih načela i dobar katolik sigurno i dobar građanin.

Dok se ovako osvješćuju drugi narodi uvidjevši, kamo vodi škola bez Boga, u nas misle podići domovinu uzgajajući zločince!

večera i razgledavanje Din 75. Razgledavanje u Padovi Din. 15. Prehrana za 23. IX. 75 dinara. Ukupni troškovi su za organizovanje članove izvan Jugoslavije Din 900. Ovu svotu treba poslati odboru za orlovsko-rimsko hodočašće čekom, koji će se na zahjev postati svakom pojedincu. Osim toga si mora svaki član sam kupiti vožnu kartu do granice (Zagreb-Sušak i natrag) Din 161 i ponijeti nešto novaca za privatnu potrebu u Rimu (Din 100). — II. grupa. Cijena za neorganizovane članove III. razreda. Dodati valja stan i hranu za 8 dana i režijske troškove. Inače je sve isto kao i za Orlove. Cijena je za njih Din 1900. Isti moraju kupiti posebnu kartu do granice, koja im vrijedi i za natrag. — III. grupa. Cijena je za neorganizovane članove II. razreda Din. 2.200. Isti moraju kupiti posebnu kartu do granice, koja im vrijedi i za natrag. — U prvu grupu spadaju samo organizovani članovi, koji primi odbor Hrv. Orl. Saveza. Njihov je broj

ograničen (200). U drugu i treću grupu dolaze ostali organizovani članovi i svaka čestita osoba svakoga spola i dobe, koju preporučiti jedan svećenik. Prijave valja slati najkasnije do 5. srpnja. Sav novac treba unaprijed poslati. Sve osobe, koje kane putovati, neka odmah jave ime, prezime, dobu, stalež (oženjen ili ne), boravak (selo, zadnju poštu i županiju) s oznakom, na koju grupu reflektiraju. Sve upute će biti objelodanjene u kat. novinama. Eventualne manje izmjene u voznom redu odbor će već pravodobno javiti. Gg. svećenici ne spadaju u prvu grupu. Omladina će putovati pod nadzorom svećenika, pak roditelji mogu svoju djecu bez bojazni pripustiti ovom hodočašću. Odbor ne odgovara na sve pojedine dopise, već to čini kolektivno putem naših kat. novina. Tko želi putovati, neka odmah javi, da mu uzmognemo poslati ček. Cijelu svotu treba odmah poslati. Sve upute daje: *Odbor za drugo Rimsko (omladinsko) orlovsko hodočašće. Zagreb, Kaptol broj 27/1.*

podstanari i mali obrtnici, koji su po njemu izloženi na milost i nemilost vlasnika kuća, odnosno poslovnih prostorija. Veliko je ogorčenje pobudio i među drž. činovništvom, komu se sad najamnina može da povisi nerazmjerno prema doplatku, što ga za stanarinu prima, a osobito među bijednim umirovljenicima, koji uopće ne primaju nikakvog doplatka. Bile su zatim dane članovima sve shodne upute za slučaj otkaza ili nesporazuma upogled eventualnog povišenja najma sa strane kućevlasnika. Konačno su im bila predočena sva prava, koja kao stanari po novom zakonu uživaju, a istodobno su bili upozoreni na dužnosti prema kućevlasnicima.

§ DELEGATI KREŠIMIROVOG ORLOVSKOG OKRUŽJA braća P. Doko, don A. Radić i dr. Vj. Vučić zajedno sa tajnicom Orlica 1. t. mj. organizovali su Orlove i Orlice u Murteru. Bili su dočekani od uprave omladinskog društva „Strossmayer“. Održane su dvije skupštine članova i sjednica uprave te je na popodnevnoj konstituirajućoj skupštini jednoglasno zaključeno, da se i u dičnom Murteru osnuje Hrvatski katolički „Orao“. Društvo već broji 50 članova. Sad će se organizovati i naraštaj. Tajnici šib. Orlica uspjelo je, da u Murteru organizuje prve seoske Orlice u sjev. Dalmaciji. Uvečer murterski Orlovi i Orlice uz pjevanje orlovske koračnice i drugih rodoljubnih pjesama otpratiše delegate iz Šibenika do parobroda, te se s njima rastaše uz poklike „Živio murterski Orao“ i „Bog živi“!

§ ZAKLETVA VOJNIH OBVEZANIKA. 31. pr. mj. obavljena je zakletva svih vojnih obvezanika katolika rođenih 1875. pa naprijed, koji stanuju u Šibeniku i predgradima, i pravoslavnih iz čitave općine. Za katoličke obvezanike obavio je zakletvu vojni svećenik vlč. Pindulić, a za pravoslavne prota Krstanović, koji su ovom prigodom održali prigodne govore. Ovim prigodom je progovorio i pukovnik Kuzmanović. 1. t. mj. obavljena je zakletva vojnih obvezanika iz svih sela šibenske općine osim iz Rogoznice i Primoštena, koji će položiti zakletvu u Primoštenu 7. t. mj. Neugodno se dojmilo građanstvu, što se i ovaj put zakletva obavila pod srpskom zastavom, kao da državna, pak i vojske, nije jugoslavenska. Zašto se to pitanje jednom ne uredi?

§ PRIGODOM DANA ZDRAVLJA 30. pr. mj. prof. somatologije g. dr Jerko Machiedo dacima Učiteljske škole održao je predavanje o tuberkulozi, njezinim uzročnicima velikoj širenosti i načinu, kako da se od nje čovjek čuva i liječi.

§ VINSKA IZLOŽBA. Odbor vinske izložbe u Šibeniku javlja: Radi kratkoće roka, a da se sa pripremanom oko izložbe što intenzivnije započne, umoljavaju se svi zainteresirani, da u što kraćem roku dostave popunjene prijavnice prema uputama izložbu i da se istih uputa drže strogo. Da se izbjegniju poteškoće, oni izlagači koji nemaju flaša, neka pošalju svoja vina u damidanama sa oznakama označenim u uputama. Za sve drugo brinut će se Odbor. Svakako se preporuča, da se po mogućnosti šalje vino u vlastitim bocama, koje će se kapsulirati i etikirati u Šibeniku. Jadranska i Dubrovačka paroplovidba daje 75% popusta za pošiljke do Šibenika i natrag, a za sve druge poteškoće u Šibeniku pobrinut će se odbor. Sve pošiljke imaju se poslati izravno na „Odbor vinske izložbe — Šibenik“, koji daje i sve informacije. Po primitku prijavnica izlagači će dobiti legitimaciju.

§ P. Š. K. „KRKA“ u nedjelju 7. t. mj. slavi prvu godišnjicu otvora klubskog hangara, razvija zastave i prvog svečanog izlaska lada. Tom prigodom priređuje „Sportsku svečanost“ ovim rasporedom: U 11 sati počasna smotra svih lada pred klubskim hangarom: zastavi, upravi, članovima dobrotvorima i utemeljiteljima, kumama, predstavnicima vlasti i društava. U 18 sati Handicap na 1.200 m. (slabija momčad ima pred startom 200 m pruge u korist!). Start: rt „Šipad“ — cilj: mulo. — U 18.30 sati vježba pomlatka: yole de mer četvorka na 800 m. — U 19 sati utakmica novaka; yole de mer četvorka na 1200 m. Start: rt „Šipad“ — cilj: mulo. Ovoj utakmici učestvuju momčad, koja će sudjelovati na ovogodišnjim nacionalnim utakmicama. — Na dan svečanosti prodat će se otkupne značke uz cijenu od Din. 5. Čisti prihod značka namijenjen je u fond za sudjelovanje na ovogodišnjim veslačkim utakmicama. — Građanstvo osobitim interesom očekuje utakmice ovoga mladog kluba, koji je u prvoj godini svog opstanka svojim lijepim i napretkom osvojio simpatije cijelog građanstva. Pobjedom na lanjskim utakmicama klub se plasirao na doličnom mjestu, koje mu i pripada kao predstavniku pomorskog športa sjeverne Dalmacije. — Uprava kluba uvidjevši potrebu, da se veslači izuče u stilu veslanja, koji će uz njihovu snagu i uzdržljivost biti najbolje jamstvo za buduće pobjede, nabavila je vrsnog trenera gosp. Ivanova. Prvi mjesec rada gos. Ivanova pokazuje znakove lijepog napretka. Upravni Odbor kluba ne žali novčane žrtve, kojima se podvrgao dobavivši trenera, u čvrstoj vjeri, da će gos. Ivanov dotjerati

Gospodarski pregled.

g NA ZAGREBAČKOJ BURZI notirale su jučer 5. o. mj. strane valute ovako: Dolar 59-10, talijanska lira 2.39, švicarski franak 11-65, engleska funta 291-25, čehoslovačka kruna 1-78, francuski franak 2-95.

g NAŠA DRŽAVA GLAVNI DOBAVLJAČ JAJA ZA ŠVICARSKU. Prema švicarskim službenim podacima uvezla je Švicarska u veljači t. g. 8.120 kvintala jaja u vrijednosti od 2.041.437 švicarskih franaka. Jugoslavija sa 3.680 kvintala bila je glavnim uvoznikom.

g MONOPOLSKI PRIHODI. U raz-

doblju od 1. travnja 1924. do 1. ožujka 1925. iznašali su prihodi monopolne uprave za prodani duhan 1.485.158.441 dinar, što znači prema odgovarajućem razdoblju 1923.-24. 106.105.528 din. više. Za sol je dobila mon. uprava u istom razdoblju 284.113.683 din., za petrolej 146.203.441 din., za žigice 116.815.311, za cigaretni papir 119.894.999 din. i t. d.

g NOVA CARINSKA TARIFA imala je stupiti na snagu 1. lipnja. Njom bi se povisila minimalna stavka carina na uvoz. Prva nužna posljedica toga bit će općenito podizanje cijena i teže i skuplje življenje.

Iz Šibenika i okolice.

§ POVRATAK HODOČASNIKA. U četvrtak povratili su se naši hodočasnici, koji su skupa sa hodočasnici iz ostalih krajeva naše države bili u Rimu, da u svetoj godini pohađaju vječni grad. Dobiju jubilarne oproste i poklone se poglavici katoličke Crkve sv. Ocu Papi. Presv. biskup dr Mileta ostao je još u Rimu, te se vraća dojuče srijede. Hodočasnici su vrlo zadovoljni svojim hodočašćem te ističu, kako će im pojedini utisci ostati trajno u pameti, kao n. pr. pojava sv. Oca Pape Pija XI., njegov govor, duhovska funkcija u Bazilici sv. Petra, večernja rasvjeta kupole sv. Petra i misionarska izložba u Vatikanu.

§ SKUPŠTINA ORLICA. U nedjelju, 31. pr. mj., u prostorijama „Hrv. Čitaonice“ održana je skupština Orlica, kojoj je prisustvovalo preko 200 članica. Iza pozdravnog govora gđice J. Jadronja svima prisutnima pročitana su i protumačena pravila, a zatim jednoglasno izabrana ova nova uprava: Predsjednica gđa Marija

Vučić, potpredsjednica gđica Vinka Kokić, tajnica gđica Janja Jadronja, blagajnica gđica Vesela Franceschi, načelnica gđica Darinka Crnožića, odbornice: gđe Ilka Medić i Katica Protega te gđice Otilija Pasini i Marta Jušić. U nadzorni odbor bile su birane: gđe Hinka Šupuk, Frana Jakovljević i Marija Kaštelan. Na skupštini su još govorili: nova predsjednica gđa Vučić, duh. vođa vlč. Radić i prof. Tomašić. Palo je mnogo zgodnih misli i prijedloga glede budućeg što boljeg rada i razvitka naših Orlica. Nova uprava se već dala najozbiljnije na taj posao, pak je nade, da će u tome i uspjeti, što je i naša vruća želja.

§ JAVNI ZBOR UDRUGE STANARA. U petak, 22. svibnja, održan je vrlo dobro posjećen javni zbor Udruge stanara i podstanara, na kojem je predsjednik dr Vj. Vučić protumačio i potanko razjasnio svaki član novog zakona o stanovima. Novi zakon su članovi primili s velikim negodovanjem na znanje, osobito

Komu se nije desilo, da mu se i kraj toga, što danomice pere i čisti zube raznim prašcima i pastama, pojedini zubi (osobito kutnjaci) kvare? Nije li to dokaz, da njega usta i zuba praškom i pastom uopće nije dostatna? Zubi nam neće iskazati tu uslugu, pa da se baš tamo kvare, gdje mi udobno možemo dospjeti četkicom, praškom ili pastom za zube. Naprotiv baš u ona mjesta, koja su nepristupačna, a to su nutarnje strane kutnjaka, prostori među zubima i šupljina zubi, dolazi trulež sama po sebi. Tko hoće da sačuva svoje zube od truleži i uništenja, dakle da budu zdravi, može postići samo na jedan način, a taj jest, da ih danomice čisti i pere tekućinom odista neškodljivim antiseptikom — a to je Odol. Kad se Odol uporabi za ispiranje usta, on prodire svagdje, u najskrivenije kutice usta, u prostore među zubima, u nutarnju stranu kutnjaka itd. Postoje i druge antiseptičke vode za usta i zube i ne samo Odol. Prije se n. pr. preporučala otopina kalijeva chlorata i kalijeva permanganata, ali se pokazalo, da ove otopine štetno utiču na zube, jer nagrizaју caklinu na njima. Nasuprot tome Odol je doista neškodljiv, pa zaštićuje zube, da ne obole i da se ne kvare. To je znanstveno dokazano. Iskreno i mirne savjesti savjetujemo svakomu, tko hoće da sačuva svoja usta i zube, da se priuči na redovitu njegu usta te rabi za ovu njegu uvijek i samo Odol.

momčad „Krke“ u stilu i da će od dobrog dijela momčadi napraviti vrsne prednjake, koji će svjesno vršiti plemenitu zadaću, zadaću odgajanja mladog naraštaja kluba.

§ **ORLOVSKI IZLET U PREKO.** U nedjelju 14. t. m. mjesni Hrvatski katolički „Orao“ posebnim parobrodom priređuje svoj prvi izlet u Preko, gdje će zajedno sa Hrvatskim katoličkim „Oriom“ u Prekome prirediti javni gimnastički nastup. S izletnicima putuje i „Šibenska Glazba“. Za ovaj izlet i u Šibeniku i u Prekome vlada veliki interes.

§ **NAKNADNA ZAKLETVA VOJNIH OBVEZANIKA.** Prema odredbama Komande vojnog okruga u Šibeniku u ponedjeljak 8. lipnja ove godine obaviti će se naknadna zakletva vojnih obvezanika. To vrijedi samo za one vojne obvezanike, koji su izostali iz ma bilo kojeg razloga. Imaju se prikazati kod općinskog ureda u 6 sati.

§ **NOVI LIJEČNICI.** Mjesnoj Bolnici bili su dodijeljeni kao jednogodišnji privremeni sekundarni liječnici gg. dr Ivo Sentinella i dr Jozo Lalić, koji su već preuzeli svoju službu.

§ **RUSKI DAN.** 3. lipnja kupili su se po gradu doprinosi za porodice i siročad poginulih ruskih vojnika.

§ **KONCERTI VOJNE MUZIKE.** Prigodom svog boravka u Šibeniku radi zakletve vojnih obvezanika splitska vojna muzika priredila je par vrlo biranih i uspješnih koncerata na veliko zadovoljstvo i radost građanstva.

§ **POTRES.** U noći između 30. i 31. pr. m. oko ponoći osjetio se u dva susjedna navrata dosta jak potres. To je za građanstvo poslije duže pauze bilo prilično neugodno iznenađenje. Ovaj se potres osjetio i u Splitu i okolici, Kninu i Drnišu. U Kninu su dapače i neke kuće oštećene.

§ **ZAKLJUČAK SVIBANJSKE POBOŽNOSTI.** Prošle nedjelje zaključena je svibanjska pobožnost po našim crkvama. U Stolnoj Bazilici čitavi je mjesec propovjedaio Msgr don Ante Šare. Svojim učenim, zanimivim i aktualnim propovjedima postigao je, da je Stolnica svih večeri, osobito nedjeljom, bila dupkom puna vjernika. Pobožnost je uveličalo dnevno skladno i ljupko pjevanje Orlica pod vrsnom pratnjom i upravom neumorne Dominikanke č. s. Ćirile.

§ **CRKVENE VIJESTI.** Na Duhove je u odsutnosti presv. biskupa odslužio svečanu pontifikalnu Misu

ap. protonotar i prepozit Kaptola Msgr N. T. Truta.

§ **NOVI ODBOR DRUŠTVA ZA SAOBRAČAJ PUTNIKA** ovako se konstituirao: Predsjednik dr Ante Blažević, opć. upravitelj, potpredsjednik direktor M. Ježina, tajnik prof. B. Marčić, blagajnik B. Merlak, odbornici: dr N. Čošić, V. Beroš, Tonko Milić, don K. Stošić i M. Maričić. Članarina je povišena, od mjesečnih 5 na 10 dinara.

§ **JAVNA ZAHVALA.** 3. lipnja hvalevrijednim odazivom i neumornim sudjelovanjem nekih prosvjetnih ustanova i društava u Šibeniku sproveo se ruski dan u sabiranju novčane pripomoći za porodice i siročad poginulih ruskih vojnika.

Ako je uspjeh bio dobar, ima se jedino pripisati shvaćanju i ljubavi p. n. građanstva sviju staleža prema velikom broju neopskrbljenih života, koje je strašni svjetski rat lišio svojih hranilaca i zalagatelja.

Oscbita zahvala neka ide g. Tonku Miliću i uglednom društvu „Dalmatinski Bauxit“, koji su obilatom darom prednjačili i tako znatno doprinijeli uspjehu zavedene humanitarne akcije. U Šibeniku, 4. lipnja 1925,

Gen. Porfirij Kislij
Predsj. ruskog odbora.

§ **RAZREZ POREZA ZA GOD. 1924.-25.** Dovođen je razrez poreza tečevine za god. 1924.-25. Razrezni iskaz biti će izložen kod mjesne porreske vlasti i por. ureda u Šibeniku, Skradinu i Tijesnu od 1/6—15/6 t. g. Pozivlju se porezovnici, da u vlastitom interesu pregledaju ove iskaze, napomenom, da im se posebni nalozi ne će izdavati. Stoga im je prosto, da protiv ovoga razreza prikažu utok nadležnoj Poreskoj Kotarskoj Vladi u roku od 15 dana računajući od zadnjeg dana, naznačenog u obznani.

CIPELE

od crne ili smeđe teleće kože, domaće izradbe Din 160.— od finog crnog boksa Din 200.— razaslija veletrgovina R. Stermečki, Celje br. 17. Slovenija.

Ilustrirani cjenik sa preko 1000 slika šalje se svakome badava. Uzorke štofova, kamgarna i razne manufakturne robe dobijete 8 dana na ogled. Ako roba ne odgovara i nije odsječena, može se promijeniti, ili pak vratiti novac. Narudžbe preko Din. 500.— šalju se od poštarine slobodno. Zastupnici se primaju. Trgovci engros cijene.

13-40

Poslije toga roka propis ovoga poreza postaje punomoćan i kroz daljih 14 dana Poreski ured započet će sa ovršnim utjeravanjem. Tko protiv razreza uloži utok, s tim ne dobiva pravo, da mu se obustavi ovrha. Dosadašnji rokovi o dospjecima neposrednih poreza zakonom su ukinuti, te su određeni novi, koji dospijevaju za isplatu 1. februara, 1. maja, 1. augusta i 1. novembra svake godine za idući tromjeseč. Za zaostale tromjeseče mora se uplatiti 14 dana po izmaku ove obzname.

§ **ZA DRUGO POROTNO ZASJEDANJE,** urečeno kod zemaljskog suda u Šibeniku na 16. tjuna o. g. odredilo je predsjedništvo višeg zemaljskog suda u Splitu predsjedateljem dra Stjepana Spalatina, a predsjedateljevima zamjenicima višeg zemaljskog sudskog savjetnika Iva Vrankovića te zemaljske sudske savjetnike Dorda Kneževića, Špira Valles, dra Antu Buzolića te Sima Arneri.

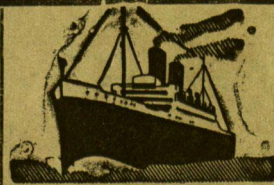
Katolici! Mislite na potrebu katoličkog dnevnika!

GOSPODARSKA ŠTEDIONICA

SPLIT

Rimska ul. 3. (kod Peristila). Telefon 363.

Prin a uloške na knjizice i u tekućem računu te ih najpovoljnije ukamaćuje.

(Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos-Aires) da je polazak njihovih velikih preookeanskih parobroda

„Atlanta“ na 27. juna 1925. iz SPLIT-SKE LUKE (Dalmacija.)

Parobrodi su moderno uređeni imaju dva vijka i vozu na naftu. Putnici su smješteni u poboljšanom trećem razredu, u trećem razredu kabina i u podpalublju. Svaki razred posjeduje moderno uređeni jedaći salon, salon za gospođe, kao i pušački salon. Putnicima stoji na raspolaganje cijeli parobrod, jer ne vozi putnika 1. i II. razr.

Od kolike je važnosti za naše putnike, što se mogu ukrcati u domaćoj luci, nije potrebno navagdati - dosta je, što ne trpe velikih neugodnosti ni napora putujući po nekoliko dana preko stranih država, dok ne stignu u luku ukrcanja, a osim toga mogu se na parobrodu služiti svojim materinskim jezikom.

Glede osiguranja mjesta te ostalih uputa treba se obratiti na „COSULICH LINIJU“.

Glavno zastupstvo za Kraljevinu Srbu, Hrvatu i Slovenaca

Telefon 24-98. J. G. Drašković - Zagreb Cesta B' br. 3. ili na filijale u: Beogradu, Balkansku ul. 25. Ljubljani, Kolodvorska ul. 30. Velikom Bečkereku, Kralja Petra trg 4 ili Agenciji u:

Šibeniku, Josip Jadronja, obala Sušaku, Karolinska cesta 161 J. G. Ivošević, Splitu FRANJO KUKULIĆ, Gruža IVO LOVRIČEVIĆ, Metkoviću NIKICA CAREVIĆ.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D. U LJUBLJANI

VLASTITA ZGRADA
GLAVNA ULICA 108.

PODRUŽNICA ŠIBENIK

BRZ. NASLOV GOSPOBANKA
TELEFON BR. 16. - NOĆNI 67.

Podružnice: Celje, Đakovo, Maribor, Novi Sad, Sarajevo, Sombor, Split.

Ispostava: Bled.

Dionička glavica i pričuva preko Din. 15.000.000.

Ulošci nad Din. 150.000.000.

Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

Prima uloške na knjizice, te ih ukamaćuje najpovoljnije.

Oprema sve bankovne i burzovne poslove povoljno, točno i brzo.